

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.
Pol leta „ 2.
Četrt leta „ 1.

Pri oznanilih in tako tudi pri „poštnicah“ se plačuje za navadno tristopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Zaveže črke po prostoru.

SOČA

Pošumenske številke se dobivajo 8 kr. v tobakarnicah na Starem trgu in v Nanski ulici.

Dopisi naj se pošiljajo vredniti na naročnika pa upravištvu „Soča“ Hilarijanski tiskarni v Gorici.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi se se blagovoljno frankujejo. — Delavcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri upravištvu.

Na vernih duš dan.

Ena naj krasnejših cvetic, katere je Stvarnik vdihnili v človeško bitje, je spomin. Ta dar kinča človeka pred vsemi živečimi stvarmi na zemlji in spomin je, ki je med vsemi probujenimi narodi v vsaki dobi spodbujal ljudi k činom, ki še dan danes pojejo slavo duhu svojih začetnikov. „Non omnis moriar“ (Cel ne vmarjem).

Vendar vsak človek si ne more postaviti spomenika aere perennius (bolj stalen ko bron), in tej njegovi nezmožnosti prihajajo na pomoč sorodniki in prijatelji, in k hvaležnosti zavezani, in znanci, katerim vsem je smrt izvajljala iz prs vzdih in polnina jim srca žalosti, in s temi se združujejo tudi stanovski vrstniki in občudovatelji dobrih lastnosti ranjcih.

Tukaj ne velja pravilo, da „unkraj groba so vsi jednaki“, kajti to pravilo ne more izključiti respice, da častenje mrtvih — mrličev samih ne veseli, ampak venec, ki kinča grob ranjcega, časti največ onega, ki ga je mrtvemu podaril; tu se misli tudi na to, v kakem razmerju je kdo živel z ranjkim, in to je med drugim tudi vzrok, zakaj ljudje različnim vmrlim napravljajo različna znamenja ali svoje ljubezni, ali svoje hvaležnosti ali svojega občudovanja, kar vse se pri nas godi na dan odmenjen spominu mrtvih — na vernih duš dan.

Ta dan zamore dajati pa tudi, žal, priliko, da nekateri ljudje pokažejo, ka njihovo srce nima plemenite odgoje. S tem pa se oni najbolj osramotijo, kajti nasproti društvu nič od nas ne zahteva bolj plemenitega ravnanja, kakor prav sam spomin na mrtve.

Tu moramo pa vendar omeniti, da enakega spoštovanja vsak vmrli od ljudi ne dobiva, kajti razni ljudje pri spominu na vmrle imajo v čisljih le bolj svoje lastno razmerje do ranjcih. Pri tem moramo pa tudi omeniti, da nekateri mrtvi ljudje, kojih nekdanje delovanje je imelo znamenit javen pomen, nas spominjajo ideje, katero so gorko in častno zastopali, katera je toroj dajala povod njihovi časti. —

Gori omenjeni nagibi spravljajo žive ljudi vsakovrstnega vérskega prepričanja na kraje, od katerih se more reči: „Huc omnis turba ruit“ (Sèm se derc vsa množica).

Vendar pri nas, posebno katoliških kristijanah ima obiskovanje grobov višji pomen: ne zahajamo na grobe samo za to, da bi ranjcim skazali posvetno čast, ali celo zato, kakor se, žal, prevečkrat godi in kakor pesnik o rimskih damah govori, da hodijo v gledišča, „ut videant et videantur“ (da gledajo in se kažejo), ne, nam daja véra, ki je smrti iztrgala iz rok morilno koso, prepričanje, da človek s telesno smrtjo ni vmrl, in obiskovanje grobov nam daja še priliko, da se v tem času bolj živo, ko navadno, spominjamo svojih mrtvih in da toraj bolj goreče prosimo Boga, ki

je sè svojim vstajenjem od mrtvih nam dal gotovo nado, da le naše truplo vmrje, a duša ne, in da duša večno živi, — da ga toraj živo prosimo, naj se vsmili naših dragih ranjkih, če bi njihovim dušam še kateri madež iz pozemeljskega življenja branil, da bi ne mogle gledati rajске svetlosti Njegove, in naj jih očisti še tega madeža vsled prelite krvi Svojega Sina.

Naše goriško staro pokopališče pri Močniku se ima z novim letom zapustiti. Od tedaj naprej ne bomo več obiskovali grobov naših dragih, ki so tam zakopani, in v drug namen se porabi staro pokopališče, in kraj miru se premeni v kraj hrupa. Milo nam je pri tej misli.

Ni dolgo 10 lét časa, ko je bil zadnji mrlič na onem pokopališču zasut, in še krvavi marsiktera rana, ki je bila marsikomu prebivalcu naše lepe Gorice vsekana se smrtjo dragega mu bitja. Življenje pač tirja svojih pravic in paha v stran mrličev.

Pijeteta do ranjcih pa prav zdaj prav živo tirja, da se spominjamo mrtvih, ki so zakopani na starem goriškem pokopališču. —

Deželni zbor goriški.

IV. seja dne 23. oktobra 1890.

Deželni glavar odpre sejo, ki je bila napovedana ob 5. uri, še le ob 5 uri in 25 min. Odsotni so poslanci: Lovisoni, Pajer in Ritter. Zapisnikar prečita zapisnik prejšnje seje, ki se potrdi brez ugovora. Predno se preide k dnevnemu redu, naznani dež. glavar došle prošnje za podpore, katere se izročijo peticijskemu odseku; peticija pa, katero je poslala občina Dolenja, da bi se občinska pot od Dolenje čez Merik do Golega Brda uvrstila med skladovne ceste, odstopi se pravnemu odseku.

Na to se oglasi vladni zastopnik, c. kr. namestništveni svetovalec, vitez Bosizlo, tor v italijanskem in potem v slovenskem jeziku odgovori na interpelacijo, katero je v lanskem zasedanju dež. zbora posl. Locatelli s tovariši vred stavil do visoke vlade glede urejanja hudournika „Versa“, kateri je bil v noči od 16-17 oktobra 1886 vsled silnega dežja tako narastel, da je preplaval bližnja polja in se celo razdelil železnični most pri Koprivi, in tako prizadel mnogo škodo. Iz odgovora vladnega zastopnika posnamemo, da je vsled ministerstvenega ukaza od 14. avgusta 1887 posebna komisija pregledala tek omenjenega hudournika, in je tudi spoznala za potrebno, da se uredi. V ta namen je okrajno glavarstvo v Gradšču občinam in tudi posamičnikom, katerim je na urejenju največ ležeče, zaukazalo hudournikovo strugo počistiti, in ob ednem priporočalo, da naj še sestavi posebna zadruga za urejenje hudournika; ali ker do tega ni prišlo, je namestništvo še enkrat naročilo dotičnikom sestavo take zadruge in jih je opomnilo na postavbo, ki zahteva, da imajo bližnje občine skrbeti za čiščenje struge.

Posl. Locatelli je na ta odgovor poprosil za besedo, ali dež. glavar mu je ni hotel dati, rekši, da o kaki interpelaciji ne more pripustiti nikake razprave. Preide se na to k dnevnemu redu, na katerem so bila edino poročila finančnega odseka, in sicer:

I. Poročilo o računu žilkega zaloga za l. 1889 in o proračunu za l. 1891.

III. Poročilo o računu zemljiščno-odvesnega zaloga za l. 1889 in o proračunu za l. 1891.

IV. Poročilo o računu deželne gluhozornice za l. 1889 in o proračunu za l. 1891.

V. Poročilo o računu depozitov in tujega denarja za l. 1889.

O I. in III. točki je v imenu finančnega odseka poročal dr. Jož. Tonkli, o drugih točkah pa posl. dr. Verzegeassi. Zbor je sprejel vse stavišne predloge brez razprave in ugovora. — Veščino čitateljev bi malo zanimalo, ako bi to sè številkami navedli, kako dohodke in stroške je imel l. 1889 in jih bo imel v l. 1891 ta ali oni izmed naštetih zalogov, edino gledé proračuna zemljiščno-odvesnega zaloga za l. 1891 naj omenimo, da bode ta zalog v tem letu prizadel izdatek 161.427 gld. 40 kr., kateri se bodo, kakor do sedaj, pokrili z 90% doklade k vsam državnim davkom.

S tem je bil dnevni red četrte seje svršen, dež. glavar naznani dnevni red prihodnje seje, katero napove na torek 28. okt. ob 5 uri.

V. seja dne 28. oktobra 1890.

Dež. glavar odpre sejo ob 5 $\frac{1}{2}$ uri popold.; kot vladni zastopnik je navzoč o. kr. namestništveni svetovalec vit. Bosizlo; ko se nekatere došle peticije po predlogu dež. glavarja izročijo dotičnim odsekom, stavi posl. dr. Venuti nujni predlog, naj dež. zbor vzame v pretres izjavo kupčijske zbornice goriške glede zgradbe novih, oziroma spopolnenja železničnih prog na Goriškem. V to svrhu, pravi predlagatelj, naj se izvoli poseben odsek 7 udov. Zbor sprejme nujnost predloga.

Ko se preide na to k dnevnemu redu, slede poročila finančnega odseka, v čegar imenu poročata poslanca baron Locatelli in dr. Gregorčič. Prvi je poročal o računu stipendijskega zaloga, kakor tudi o računu za gojzorejo in ribarstvo za l. 1889, in o proračunu istih dveh zalogov za l. 1891.

Dr. Gregorčič pa je čital svoja poročila o računu deželno-občinskega in glavnega zaloga za ubogo za l. 1891, in tudi poročila o proračunih istih dveh zalogov za l. 1891.

Deželni zbor sprejme poročila soglasno in odobri po poročevalcih, oziroma po finančnem odseku stavišne vste.

Potem slede poročila peticijskega odseka. Po navetu posl. Dottorija se dovoli Štefanu Vižin-u, učencu na kovaški šoli v Ljubljani, podpora 60 gld.

Potem poročila posl. Kocijančič o prošnji Velikodolske občine za izbris bolnišničnega dolga, ter stavi zanimaven predlog s tem, da se kaj takega še nikdar ni dovolilo nobeni občini in ker bi potem, ker bi se nasproti le edni občini tako postopalo in jej izbrisalo dolg, bi tudi druge občine z enako pravico stopale z enakimi prošnjami pred dež. zbor in zahtevale izbris bolnišničnega dolgov; poročevalc pa na dalje predlaga, naj dež. zbor privoli v olajšavo dotičnega dolga. Dež. zbor pritrdi obema predlogoma.

Košaraki šoli v Foljanu se po predlogu posl. Dottorija dovoli podpora 200 gld.

O prošnji Opatjeseške občine za odpust predplače od l. 1866 in za podelitev podpore poročata posl. Kocijančič, ter v imenu peticijskega odseka predlaga, naj se podpora ne dovoli, ker dež. zbor nima nikakega zaloga na razpolago v take podpore, oni dolg pa iz l. 1866, ki se zastalimi obrestmi vred znaša že čez 1700 gld. naj se ne odpusti in ne izbriše, ker dež. zbor mora nasproti državi isti dolg pošteno pobotati in poravnati, le v to naj dež. zbor privoli, da naj dež. odbor z ozirom na slabe letine nekoliko mehkeje postopa z občino pri iztirjevanju dotične vste. Predloga zbor pritrdi.

Nekaterim učencem na Marijanski in Foljanski obrtniški šoli se dalje na predlog posl. Dottorija dovoli podpora po 20 gld.

Na priporočilo c. kr. okrajnega šolskega sveta v Tolminu je bil deželni odbor učitelju Josipu Kendu podelil podporo 60 gld. za obiskovanje obrtniškega tečaja na Dunaji; — o tem je poročal deželni odbornik dr. Versegnaassi, in deželni zbor podelitev podpore potrdi brez ugovora.

Slednjič sledi volitev zgoraj omenjenega odseka in voljeni so bili: Pajer (načelnik) Dottori, Maurörich, Venuti, Ivančič, Lisjak, Rojic.

Ker je bil s tem dnevni red končan, deželni gl. zaključki sejo in napove prihodnjo sejo na 30. okt. ob 5. uri popold.

Drugi deželni zbori.

Deželni zbor tržaški. V seji dne 23. t. m. bil je postavljen našt o nadzorovanju šol, katerega je vlada predložila, izrečen posebnemu odseku, obstoječemu iz 9 članov, v posvetovanje. V devetorico ni bil voljen nobeden Slovenec. — Poslanec Combi in drugovi predlagajo: 1. da se deželni zbor pridruži skupni konferenci v Celovcu na korist gradnje šolnice Divača-Loka in deza Karavanske do Celovca; 2. deželnemu odboru se naroča, da ta skupni deželni zbor prijavi trgovski in obrtniški zbornici s prošnjo, da se tudi ona pridruži omenjenemu skupnemu. Po daljši razpravi izročili so zadevo deželnemu odboru v posvetovanje in poročilo.

Deželni zbor kranjski. Četrta seja dne 21. okt. Razdelje se dole prošnje in potem poročila poslancev Klun o proračunu učiteljskega pokojninskega zaklada. Primanjkovalo bo 16.004 gld. ker dohodkov je le 8846 gld., potrebnih pa je 24.850 gld. — Tudi bolniškemu zakladu (poročevalec poslanec Višnikar) bo morala dežela pripomagati z 50.112 gld.; najdenškemu zakladu z 3426 gld.; porodniškemu zakladu z 4478 gld. in šoli na Grmu z 1260 gld. Sprejme se na podlagi poročila poslanca Tavčarja glede dovoljenja priklad za okrajne ceste predlog, ki daje deželnemu odboru pravico, dovoljevati tudi višje priklade kakor 200/o. — Na vrsto pride potem poročilo finančnega odseka o vravnavi učiteljskih plač. Pri §. 6, kateri jomlje deželnemu odboru pravico, vplivati na razdelitev osebnih doklad, in mu le dovoljuje, da ga sme deželni šolski svet zaslišati, vname se živahna debata, katere so se vdeležili poslanci: Hribar, dr. Tavčar proti, Šuklje in deželni predsednik za določbo tega §. Poslanec Svetec priporoča, da naj deželni zbor zavzame §. ker ne gre deželi nakladati še večjih bremen z določbami, ki jih drugi šolski zakoni nimajo. Proti dr. Tavčarju sta še govorila Švegel in dr. Schaffer. Pri glasovanju bil je §. 6 zavržen, ravno tako tudi resolucija poslanca Hribarja, veld katere bi deželni odbor smel dovoljevati stalnim učiteljem na isti enoznačnosti z letno plačo IV. vrste osebno nagrado 50 gld. na leto.

V Štajerskem deželnemu zboru je odbor predložil obširnejše poročilo o vravnavi Savinje od Mozirja do Celja. Troški so proračunjeni na 150.000 gld., katerih bi dežela prevzela 40 odstotkov, državni melioracijski zaklad 50 odstotkov, 10 odstotkov zaklad za vravnavo rek, ostalo dotične občine.

Deželni zbor istrski. Trečja seja so sklicali dne 21. oktobra še le za 6. uro zvečer. S tem hočejo preprečiti, da ne bi hodili k sejam poslušat kmetje iz okolice. Kot prva točka bila je verifikacija novih poslancev. V imenu verifikacijskega odbora poročal je posl. Wassermann — devetorici naših poslancev in vitezu Babudru. — Dne 25. okt. bila je seja zopet ob 6. uri zvečer. Galerija je bila natlačena polna samih priistnih Porečanov. Vladni zastopnik odgovarjal je na interpelacijo posl. Volarića italijanski in hrvaški. Naši poslanci predložili so vladni dve interpelaciji. Ves čas seje so Porečani insultirali naše poslance. Predno je bila seja zaključena, došli so žendarmi, katere je poslala politična oblastnija, da sprejmejo naše poslance na dom.

Dopisi.

Iz Gorice 28. okt. Dne 1. januarja 1891 nastopi nova desetletna doba za vplačevanje ekvivalenta od cerkvenega premoženja in nepremakljivega premoženja. Cerkevna oskrbnitva morala bodo na novo tuhtati in prevdarjati, da napravijo napoved pravodasno in pa tako, da ne oškodujejo cerkve. Iz lastne skušnje vem, kako se pri taki napovedi lahko zagani. Zadnjič, ko so se napravljale enake napovedi, v V. ni bilo stalnega vikarja, torej je moral dotični župnik napraviti napoved tudi za vikarijatno cerkev v V. Ker pa mu niso bile znane zemljišča te cerkve, naprosil je sl. c. kr. davkarja, da mu da posnetek parosolnih števil, ter zaznamva znesek davka in katastralni čisti dohodek cerkvenih zemljišč. Sl. c. kr. davkarja je vstregla, — ali izpustila je v posnetku parcelne štev. zemljišč, koje poseduje cerkev v drugi

katastralni občini. Tak nezakrivljeno pomanjkljivi posnetek bil je dotičnemu župniku podlaga za napoved nepremakljivega premoženja vikarijatne cerkve v V. Še več; dotični župnik je v napovedi prosil, da naj glavna c. kr. pristojbina računarija odmeri ekvivalent na podlagi katastralnega čistega dohodka. Ko so v Trstu napoved pregledovali, staknili so pomanjkljivost, in došel je plačilni nalog, vsled katerega bi imelo cerkevno oskrbnitvo zaradi izpuščenih parcel plačati postavno določeno kazen. — Dotični župnik vložil je proti temu odlaku priziv, sklicovaje se, da tega ni zakrivilo cerkevno oskrbnitvo, temveč uradnik c. kr. davkarja, ki ni sestavil natančnega posnetka cerkvenih zemljišč. Dodal je tudi posnetek izpuščenih parcelnih števil kot prilogo k pravčasno vloženi napovedi. Stvar se je vlekla več let; končno je vendar sl. c. kr. pristojbina računarija odpisala kazen in tudi odmerila ekvivalent za nepremakljivo premoženje vikarijatne cerkve v V. za čas od 1881-1890 na 375 gld. in 375 gld. kazni, češ, da napoved ni bila pravčasno vložena, ker je bil posnetek zemljišč druge katastralne občine kot priloga napovedi še le pozneje odposlan.

Cerkveno oskrbnitvo je imelo potem z prizivi dosti posla. Vložilo je priziv proti odmerjeni kazni 375 gld. dokazovaje, da je bila napoved pravčasno vložena; drugi priziv je bil proti odmerjenemu znesku 375 gld. ekvivalenta, ker se je znesek odmeril po drugem merilu, kakor je bilo v napovedi naprošeno. Še le leta 1888 bila je zadeva vrejena s tem, da je sl. c. kr. pristojbina računarija v Trstu skupni znesek 750 gld. znižala na 160 gld.

Ne želim bi pa, da kedo sodi, kakor bi hotel s temi vrsticami koga podučevati, — pa vendar bi rad na nekaj opozoril cerkevno oskrbnitvo. Podlaga za odmerjenje ekvivalenta od premakljivega cerkvenega premoženja bo sklep računa za 1890. l. Za celih 10 let moral se bo plačevati ekvivalent tudi od koncem 1890. l. ostale gotovine in od zastankov. Redka pa je cerkev, ki bi ne imela v svojih računskih izkazih zastankov, ki se po računih vlačijo kot morska kača, in tudi takih, ki se bodo težko kedaj iztirjali. Cerkevna oskrbnitva siljena bodo prej ali slej oblastva prositi, da se taki zgubljeni zneski iz računov izbrišejo. Bi li ne bilo umestno, da se to še tekom tega leta zgodi? Zopet druge cerkve zbiraže že nekaj let sem po nekoliko ostale gotovine, da si l. 1891 omislijo kako cerkevno opravilo. Moje mnenje je, da se take potrebščine še letos oskrbijo in se tako cerkvi prihrani desetletni davek za znesek, katerega bi morda še deset mesecov ne hranila. — Kar bi oskrbnitva tem potem cerkvam prihranila, in morda še kaj več, bi pa z dovoljenjem preč. kn. Ordinarijata vparabila v namen, na katerega opozorja dopisnik iz goriške okolice v zadnji „Soči“. Cerkev, ki bi v ta namen kaj derovale, bi le posnemale cerkve tržaško-koperske škofije, ki odrajtujejo zraven darov duhovščine, posameznih vernikov in miloščine skupnih občin, redno svoje doneske za konvikt. I.

Iz goriške okolice, 27. oktobra. Dopisnik iz goriške okolice v zadnji „Soči“ mi je prav iz srca govoril. Jaz se popolnoma strinjam z njegovo idejo. Nekaj je treba storiti za duhovski naraščaj, ker drugače bode v malo letih tudi pri nas pomanjkanje duhovnikov toliko, kakor v sosedni Istri ali na Koroškem, kjer mora en župnik po dve ali celo tri fare oskrbovati.

Ukazeljnih in nadarjenih dečkov nam ne manjka. Samo pripomoči je treba nekoliko revnim roditeljem in kmalu bomo vidili, kako veselo bodo pošiljali svoje otroke v mesto v šolo. Dokaz temu nam je, da že zdaj, ko dobivajo le nekateri fantiči malo kosila ali v bogosl. semenišči, ali pri č. o. o. frančiškanih in kapucinih, ali pri milosrdnih bratin in sestrah, v bolnišnicah in drugod, roditelji radi dajejo svoje deco v šolo. A slišim, da omenjeni zavodi in samostani so letos sprejeli čeznavadno število teh revčkov, in da so morali, (dasi s težkim srcem), mnogim drugim podporo odreči.

Pomoči je torej treba, ako hočemo imeti mladino v šolah. Kako pa pomagati? Že več časa se ta zadeva premišljuje in pretresuje. Nameravali so že nekateri gospodje po duhovnih vajah v goriškem semenišči meseca avgusta t. l. sklicati slovensko duhovščino, kolikor je je nazoče bilo, v posvetovanje o tem; a ker ni bilo prave organizacije, in ker ni bilo moči najti moža, da bi vso stvar vzel v roke, se je posvetovanje opustilo in odložilo. Ker je pa zdaj ta zadeva zopet prišla na dnevni red, ne pustimo je v novič zaspati. Moj predlog je ta:

Naj se sestane v Gorici osnovni odbor duhovnih in svetnih gospodov, kateri naj stopi v dogovor z drugimi gospodi po deželi, da se pozve mnenje, kako in kaj učiniti, da se zgorajšnji namen doseže. „Študentovska kuhinja“ bi po mojem mnenju ne zadostovala; ustanoviti moramo konvikt. V zdrževanje takega zavoda bi ne prizadevalo velicnih težav, kajti gotovo bi nam duhovnikom za tak blag namen tudi narod pomagal bodisi z denarom ali pa tudi z blagom.

Duhovnik II.

Politični razgled.

Notranje dežele.

Dunajski nemške narodni mestni odborniki so ob priliki Moltkejeve devetdesetletnice zopet pokazali svojo prusko barvo; predlagali so namreč v mestnem zastopstvu, naj Dunaj ob tej priliki čestita pruskemu generalu, in sicer tistemu generalu, ki je našo državo pahnil v grozno nesrečo. — Po dogodkih v letu 1866 kervavela je naša država iz tisočerih ran, in to je bila zasluga Moltkejeva. In temu možu naj bi čestitali?! Pangermanske ideje krasna cvetka!

Konservativni tirolski poslanci, in sicer nemški in italijanski, so glede na šolo stavili ta-le predlog: „Tirolski deželni zbor, ki že več nego dvajset let neprestano in z vso odločnostjo zahteva, da se uvede zopet verska šola, z veseljem pozdravlja od avstrijskih škofov v seji šolske komisije v gosposki zbornici dne 12. marca t. l. izrečeno izjavo. S polnim prepričanjem in z iskreno hvaležnostjo pritrjuje zbor tej izjavi, ter se čuti potrjenega, da, kakor doslej, tudi v prihodnje neprestano in z vsemi močmi zagovarja versko šolo“.

V deželnem zboru Moravskem stavili so grof Otto Serényi in drugovi naslednji predlog: „Slavni deželni zbor naj sklene naslednjo resolucijo: Visoka vlada je naprošena ves svoj vpliv vparabiti v to, da se pravično razdeli število poslancev konservativnega in liberalnega veleposestva“. Predlog je podpirala vsa desnica, levica je pa obsedela. Nemci se z vso silo protivijo takim namenom, ki bi odgovaljali načelom ravnopravnosti, ker se boje za svojo večino. — Moravski češki poslanci so predlagali, da se ne dovoli podpora za nemško gimnazijo v mestu Gaya, ker je premalo obiskovana in nepotrebna, ostali so v manjšini. — Nemci na Moravskem hočejo imeti svojo univerzo; vedo sicer, da se jim ne bo izpolnila ta želja, pa vedo tudi, da s tem preprečijo osnovo češkega vseučilišča, ki je potrebno češkim Moravanom.

Spravna komisija češkega deželnega zbora še vedno obravnava o zakonu o preosnovi deželnega kulturnega sveta. Mladočelhi z mnogobrojnimi nasveti zavlačujejo razprave. Nemci imajo pa tudi prav dolge govore, če tudi trdijo, da bi radi, da se stvar hitro reši. Vlada pa menda tudi ne želi, da bi prišle kočljivejše predloge o spravi na vrsto, ker se boji, da bi se poostiril politični položaj.

V gornje-avstrijskem deželnem zboru so liberalci predlagali, da bi se volitve v veleposestvu zavrgle, ker volijo v njem tudi linški škof in mnogo župnikov, ki nimajo pravice. Ces. namestnik in škof Doppelbauer sta govorila o potrditvah volitev, ki so bile od večine tudi potrjene.

V gališkem deželnem zboru so Rusini izstopili iz skupnega gospodarskega kluba. Poslanec in deželni odbornik Pietruski je odložil poslanstvo in odbornitvo; v zahvalo za njegovo 30letno marljivo delovanje v deželnem zboru naklonil mu je zbor dosmrtno dotacijo 3000 gold.

Na Ogerskem živi veliko judov; nekaj je celo prav bogatih, in ti bi se radi ženili v plemenite madjarske rodbine. Ali kakor se zdaj postave, to ni mogoče, in zato silijo vlado, naj upelje nova postava in ž njo civilni zakon. Kakor vse kaže, doživeli bomo kulturni boj na Ogerskem.

Hrvatski sabor sešel se je v soboto dne 25. oktobra. Vlada predložila mu je več predlogov, med njimi tudi zakon o disciplinarnem redu deželnih uradnikov. Ta zakon je bil že lani sklenjen, pa zaradi nekih formalnih pomanjkljivosti ni dobil najvišje sankcije. Vodstvo deželnih financ pa prosi za dovolitev prodaje nekih eraričnih zemljišč.

Občinske volitve v mestni zastop

praški vzbujajo strasten boj med Staro- in Mladočehi. Praški listi so polni samih poročil o volilnem gibanju; stranki sklicujejo volilne shode dan za dnevom. Kar je značilno za Mladočeha in kar se je javilo tudi v Ljubljani v enakih razmerah pri občinskih volitvah, je to, da Mladočehi iščejo pomoči proti Staročehom pri — Nemcih. Ljudje, ki kričijo pri vsaki priliki, da so sami narodnost vzeli v zakup, ki ne priznajo Nemcem nobenih pravic na Češkem, sedaj s tiskanimi nemškimi listi beračijo za pomoč pri Nemcih. — Liberalci so si povsod jednaki; vsako sredstvo je dobro, le da se doseže namen. Moč ne povprašuje po pravici.

V šlezijemskem zboru je slovanski poslanec dr. Stratil predlagal, da se plače učiteljem plačujejo iz deželne zaklada, ter prisilil nemške poslance, da so predlagali zboljšanje učiteljskih plač. — V šlezijemskem deželnem zboru so izročili slovanski poslanci predlog, da se razdeli deželni kulturni svet v nemški in češki-poljski oddelek. — Deželni zbor ima 15 nemško-narodnih, 6 slovanskih in 9 poslancev iz veleposestev. Lahko bi bilo torej vladi med strankama pomirljivo postopati s pomočjo veleposestnikov, vendar je pri tem poglavitna ovira deželni glavar, ki je nasproten Slovanom in kot birokrat tudi Nemcem neprikljubljen.

Vnanje države.

Nemčija. Povodom devetdesetletnice, katero je obhajal pretečeno nedeljo pruski vojskovodja Moltke, čestitil mu je nemški cesar ter mu izročil v znak spoštovanja in hvaležnosti maršalno palico. — Pri dvornem oledu je bila prisotna tudi deputacija avstrijskih častnikov.

Angleška vlada pogaja se na novo z Italijo glede na meje v Sudanu, kjer ste si prišli navskriž. Ni drama, da se boste poravnali brez težave.

Bolgarija je sklenila z našo državo trgovinsko pogodbo do leta 1892. — Bolgarsko sobranje sešlo se je dne 27. t. m. Zborovanje otvoril je knez s posebnim prestolnim govorom, v katerem je rekel, da dan zmage pravične bolgarske stvari ni več daleč.

V Atriki, in sicer v deželi Congo, ki je pod belgijsko državo odpravi se menda do cela sužništvo in so se vse države, ki imajo ondi kaj opravka, zavezali v ta namen.

Francija. Predsednik Carnot pride maja meseca 1891 preko Peterburga v Moskvo, da se vdeleži razstave.

Turčija. Tudi zadnja nedeljo bile so v Carigradu grške cerkve zaprte.

Rusija. Nedavno je prosilo osemindeset avstrijskih in pruskih židov ruskega ministra notranjih zadev, da smejo iz kupčijskih ozirov ostati še nekaj let v varšavskem, piotrkovem in kaličevskem okraji. Toda imenovani minister je dovolil le petim židovom še nekaj mesecev bivati v Rusiji, drugim pa je vsem odklonil prošnjo. — Rusi se močno selijo preko mej v Ameriko. Zato je nedavno ruska vlada poslala obmejnim oblastvom in stražam ukaz, da naj se na vso moč zabranjuje in ovira izseljevanje ruskega naroda. V obmejnih okrajih se nič več ne izdajajo potni listi. One pa, kateri so agitovali med ljudstvom za izseljevanje dejali so pod ključ.

Švica. Pri ljudskem glasovanju dne 27. oktobra je bila sprejeta preosnova zvezne uprave z ozirom na državno zavarovanje v slučajih neizogibne bolezni do zdaj z 254.314 proti 82.423 glasovi.

Domače novice.

Današnja številko izdali smo zaradi neizogibnega dela v tiskarni (ker je v soboto praznik) že v jutro.

Prevzvišeni knezonadškof so v nedeljo, dne 26. t. m. v mašni posvetili št. Petra Celestina, bo-

goslovca tukajšnjega kapucinskega samostana. — Dne 27. t. m. obiskali so v Rozačoh (Rosazzo) videnskega nadškofa, prevz. monsr. Berenzo. — Dne vseh svetnikov bodo pa po slovesni sv. maši podelili papežev blagoslov, ki je združen s popolnoma odpustkom.

Spcmin vseh vernih duš obhaja se letos, ker je dne 2. novembra nedelja, v ponedeljek, dne 3. novembra.

Vmril je dne 27. t. m. v. č. g. Mihael Koršič. Župnik je bil v Kojskem, odkar je Kojsko postala župnija (1860). Izrekel je večkrat: „vojak naj vmrje na bojišču, — in v resnici ni dočkal, da bi bili njegovo prošnjo za stalno pokojnino vgodno rešili. Bil je rojen v Solkanu dne 25. januarja 1811. in v mašnika posvečen bil je dne 11. septembra 1836. Bil je ranjki ves čas marljiv poverjenik družbe sv. Mohora. N. P. V. M.!

Španska kraljica imenovala je svetovalcem poslanstva pri sv. Očetu Papežu gosp. grofa Silverija de Bagner y Rivas.

Požar. V nedeljo dne 26. t. m. naznanijo čas službe Božje, da na Lubinji gori. Med prvimi, ki so prihiteli na pomoč, bil je blagorodni gospod c. kr. okr. glavai. Ali kedo bi zamogel pomagati in gasiti brez vode, ker voziti so jo morali iz Tolminke. Kolikor smo zvedeli, zgorelo je 20 poslopj, med temi 7 hiš. Zgoreli so vsi pridelki in klajša za živino. Ker so bili doma samo varuhi, še živine niso mogli varovati; tako n. pr. sta nekemu zgorela dva konja, štiri krave in več ovac. Večinoma ohranili so tudi obleke le toliko, kolikor so jo ravno na sebi imeli. Toliko bolj so ubogi ljudje pomilovanja vredni, ker jih je nesreča ravno pred zimo zadela. Zažgal je 17leten, neumen mladeneč.

Odbor Sloge je imenoval kot tretjo učiteljico na dekliški šoli gospodc. Ano Davgan; na njeno mesto pride gospodc. Karolina Lašič, dozdaj vrtnarica na otroškem vrtu družbe sv. Cirila in Metoda v Pevmi.

V Kobaridu in okolici je med otroci hud olovski kašelj, ki traja po več tednov. Ker je bolezen nalezljiva, je vsled tega šola v Kobaridu zaprta.

Nagle smrti je vmril nek delavec v noči od nedelje do ponedeljka. Govori se, da je bil v nedeljo večer v veseli družbi prav židano volje in da je še plesal. V ponedeljek jutro našli so mrtvega na postelji.

Samomor. Nek A. S. vrnil se je iz Amerike, da pregovori tudi ženo, da ga sprejme v Ameriko. Žena mu je pa že počivala na pokopališču, in on o njeni smrti ni nič vedel. Nenadna vest ga je tako presunila, da je zblaznil, in v ponedeljek popoldne se je z revolverjem vstrelil.

Vreme. Po dolgotrajni suši in vročini nastopili so mrzli dnevi. Nekaj dni sem pa imamo južno vreme z dežjem. Kadar se kaj prebistri, vidimo sneg na bližnjih hribih. Prenagle so te vremenske spremembe.

Zagrade in ne mitnice, (kakor smo v zadnjem listu vsled neljube pomote pisali,) na cesti po soški dolini na Bolškem se pri tukajšnjem cestnem nadzoru oddajo po javni dražbi v oskrbovanje onemu, ki ponudi najugodnejše pogoje. Klicna cena je 4422 fl.

Corriere piše dne 25. t. m., da je novi cesarski namestnik za Dalmacijo deputacije, ki so se mu doše poklonit, zagotavljal v nemščini in italijanščini, da bo branil pravice vseh narodnosti v Dalmaciji in da ne bo nikdar dopustil, da bi se katerakoli narodnost zatirala. Povdarjal da je to očitno glede italijanskega življa.

Tiskarna družbe sv. Mohora je še le zdaj končala natis letošnjih družbinih knjig. Ko bo knjigovoznica dovezala prve iztise zadnje družbine knjige, začne se razpošiljatev. Najprej vdobijo letos knjige udi ljubljanske škofije, potem udi krške in lavantinske škofije, udi iz raznih krajev, in za temi udi iz gorške in tržaške škofije. Treba bo nam Gorčanom še nekaj tednov potrpeti, preden dobimo zaželjene knjige. Da se tako ogromna razpošiljatev ne more precej odpraviti, je pač umevno; obžalujemo pa, da se je družbina tiskarna letos toliko zakasnila. Družba razpošilja za 1891. l. te knjige: 1. Koledar, 2. Slovenske večernice, 3. Življenje preblašene Device in Matere Marije in njenega prečistega ženina svetega Jožafa IX. snopič, 4. Ant. Mart. Slomška pastirski listi, 5. Občna zgočovina za slovensko ljudstvo, 6. Domači živino-zdravnik.

Občinske volitve v Podgradu izvršile so v popolno osramočenje italijanašev, ki so ruvali proti dosedanjemu županu, gospodu Sl. Jenku. V III. razredu glasovalo je 172 volilcev, razun enega vsi za narodne kandidate. Narodna stanka je z ogromno večino zmagala tudi v I. in II. razredu.

Razne vesti.

Iz sv. Višarij. Sklep romarskih pobožnostij se je obhajal dne 5. oktobra. Pobožnosti so se začele 15. majnika, trajale so toraj 143 dni. V tem času je došlo romarjev okoli 60.000 in nad 24.000 jih je prejelo sv. obhajilo. Navadno so bili tukaj 3 duhovniki; med romarji pa je došlo 84 tujih duhovnikov, ki so, seveda, tudi maševali in pomagali pri duhovnih opravilih, dokler so tu bivali. Odkar se je veršil 30letni jubilej, ni bilo še nobeno leto toliko romarjev, kakor letos. Takrat je bilo 102.000 obhajanih.

Požar v stolni cerkvi v Sieni napravil je nad 100.000 frankov škode. Cerkov zavarovana je za 1 milijon. Umotvorov, ki se nahajajo v cerkvi, ni poškodovan nobeden.

20.734 Avstrijcev se je izselilo v prvih osmih mesecih t. l. v združene države v Severni Ameriki. V istem času lanskega leta se jih je izselilo v Ameriko 10.300 ljudi manj.

Uboštvo v Italiji. Po statistiki rimskega statističnega zavoda je v Italiji 386 občin, ki nimajo pokopališča in morajo vreči mrtlice v neko podzemlje pod cerkvijo; nad 200.000 ljudi stanuje v 37.208 nezdruženih kletih; 9000 ljudi vsakemu si je stanovanje v skalovje. V 1700 občinah jedo kruh samo ob praznikih, 4965 ne vživa radi uboštv nikakega mesa; v 600 občinah ni mogoče dobiti zdravniške pomoči; 104 občin trpi na malariji, (mrzlični bolezni ob modvirjih), na pelagri trpi 110.000 ljudi. Med 100 ljudmi jih je po po 68, ki ne snajo ne brati ne pisati. — To je torej tista obljubljenca dežela, po kateri izredentovci tako hrepene!

Na Moltke-ovo devetdeseto godino odšla je iz Trendina dne 23. t. m., na brzofavno povelje, deputacija, obstoječa iz štirih častnikov 71 pešpolka v Berolin, da čestita imajitelju tega polka.

Dve sto židovskih dijakov se je pokristijanilo, da zamorejo nadaljevati svoje študije na univerzah v Harkovu, Kievu in Odesi.

Ozodepolne številke. Na Francoskem šteli bodo 1891 vsled nove vojaške postave v mirnem času 547.474 vojakov, na Nemškem 527.553; v slučaju vojske zamorejo poslati 1891 Francozi na bojišče 4 milijone popolnoma izvežbanih in z vsem preskrbljenih vojakov. — Nemci pa samo 3 milijone sto tisoč mož, akoravno šteje Nemčija kakih 10 milijonov prebivalcev več kakor Francija.

Magacin za strelni prah se je v Canton-u, (v severo-ameriških državah), kakor se poroča, raztreščil. Sila strelnega prahu je bila tako huda, da je menda tisoč ljudi vabila in dve sto hiš razsula.

Urednik družbe „Discont-Gesellschaft“, Ludvik Wilde, popihal jo je z 103.500 markami izneverjenega denara iz Berolina.

Listnica uredništva. G. dopis. s C. Glede prvega dela Vašega dopisa se z Vami ne vjemamo. Še državna cesta po soški dolini, katera je od solkanskega korita do Idreškega skraj vsa predelana, je z ozirom na klance še vedno veliko na slabšem, kakor ona, katero gradite. Zdi se pa tudi, da ste zabili, koliko državne in deželne podpore je bilo tej cesti že naklonjene; da se ta podpora še ni celoma v določeni namen porabila, niso krivi v Trstu, marveč oni, od katerih pravite, da... „je že skrbel.“ — Druga v dopisu omenjena zadeva je pa tako kočljiva, da jo javno ne maramo razpravljati, dokler nam dotičniki stvari bolj ne pojasnijo. Za danes opomnimo le da „nagrade“ niso bile še nikdar predmet dohodninskega davka. Priziv proti takemu neopravičenemu davku na pravom mestu koristil bi vsestransko.

G. dopis. en C...o. Nekdaj smo se bali še ose dražiti, in Vi se pa kar naenkrat proti srčenom zaganjate. Ne gro!

Schwarze, weisse und farbige Seiden-Damaste
von fl. 1.40 bis fl. 7.75 p. Meter (18 Qual.) — versendet roben- und stückweise porto- und zollfrei aus Fabrik-Dépôt G. Henneberg (K. u. K. Hof-lief.) Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto.

Hilarijanska tiskarna izveršuje vizitnice na močnem papirju Bristol od 80 kr. naprej.

Štejem si v čast naznanjati slavnemu občinstvu, da sem odprl lekarnico v ulici
Rabatišče (via Rabatta) št. 16 v Coroninijevi palači pod imenom

Farmacia Braunizer

v zakupu

Alojzija Gliubich.

Ker sem priskrbel to lekarnico z vsem, kar dandanašnji zahteva zdravniško, ranocel-
niško in lekarniško znanstvo, nadajam se, da me bodo podpirali p. n. gospodi zdravniki
in slavno občinstvo.

V GORICI, 11. oktobra 1890.

Alojzij Gliubich

kemik in lekarničar.

(JAKO ZNIZANE CENE)

Coppag & Skert

Glavna Zaloga

Semeniške ulice 12.

obče poznata trgovina knjig, umetnin, muzikalij

in papirja

v Gorici.

Podružnica

Na Travniku 14.

Priporoča slavnemu občinstvu svojo pomnoženo zalogo uradnega, listonega,
tiskarskega in zavojnega papirja.

Največa zbirka vradnih, šolskih, risalnih in slikarskih potrebščin.

Mnogobrojna zbirka mašnih in molitvenih knjig.

Trgovcem in prekupcem še poseben odbitek

(TOČNA POTREŽBA)

PRODAJA PAPIRJA

Tiskarna Pallich

v Gorici — Travnik 6.

Prodajam po najnižji ceni vse, kar je po-
treba za pisanje in šolsko rabo. Tiskam knjige
in drugo. Imam v zalogi tiskovine za občin-
ske vrste, šolske, molitvene knjige, liste il-
ustrovane in za modo, slovstvena dela vseh
strok.

Tiskovine vsake vrste se oskrbujejo točno
in najceneje.

Nadejaje se mnogih naročil se priporočam
z odličnim spoštovanjem.

Se priporoča dalje svojo največjo in
najcenejšo zalogo vseh šolskih knjig in
pisne priprave za mestne in ljudske šole.

J. Pallich.

Največja zaloga ŠIVALNIH STROJEV JAN. JAX.

Ljubljana.

Na mesečne obroke po
4 do 5 gl.

ŠESTLETNO JAMSTVO.

Pouk brezplačno.

ZASTOPNIK v Gorici je mehanik Ignacij Sau-
nig, Nunske ulice 14.

Nelle tutte traffiche nonchè negozi di galanteria.

Prvo skladišče. — V Raštelji št. 225

JOSIP CULOT

V GORICI.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem
dobil na veliko izbiro čevljev, čevljičev,
škorenj, velikih čevljev in šlap sè sukna,
klobučine in usnja vsake velikosti za otro-
ke male in velike in za odrasle s pod-
plati in brez njih in tudi z ličnim us-
njem znotraj in sicer vse to letošnje
blago.

Bogata zaloga: celuloidnih zavrtnikov in
zapestnikov za duhovnike, meščane in vojake;
podobice, rožnih vencov, svetinj; cigaretnega
papirja nove vrste; okvirjev s papirja z vsem,
kar je treba, s papirja zlate, sreberne in rud-
nake barve; lepoticija, dišav; vsake vrste
igrač na veliko izbiro za dečke in deklice;
raznoličnih kovčegov in popotnih torb za gospe
in gospode; vsakovrstnih čevljev, šolnov in
šolničkov malih in velikih za moške in žen-
ske; vrhu tega vsakovrstnih galantarji ličnih
in navadnih na veliko izbiro.

Velika in Mala Pratika
Slovenske ut J. BLAZNIK-OVI
v Ljubljani.

Prvo skladišče. — V Raštelji št. 225

Nunske ulice št. 9.

Za vseh vernih duš dan PRIPOROČA

svojo veliko zalogo najbolj okusno napravljenih
nagrobnik vencov, kakor tudi trakove z vsako-
vrstnimi napisi po najnižji ceni

Karolina Riesner

v nunske ulice šte. 9.

Pošilja blago dobro spravljeno in poštnino prosto!

Teodor Slabanja

rebrar v Gorici, ulica Morelli št. 17.

priporoča se vljudo pri visoko častiti du-
hovščini v napravo cerkvenih posod in
orodja najnovejše oblike, kot: monstrane,
kelihov itd. itd. po najnižji ceni.

Stare roči popravi, ter jih v ognji po-
zlati in posrebrni. Na blagovoljno vprašanje
radovoljno odgovarja.

Pošilja blago dobro spravljeno in poštnino prosto!

Odlikovanje z svetovnih razstav:

v Londonu 1862, Parizu 1867, na Dunaji 1873
in spet v Parizu l. 1878.

Prodaja klavirjev s plačilom na obroke.

Klavirji za koncerte in za dom, kakor
tudi pianini iz slavno znane firme: Gottfriedo.
Cramer, Wilh. Mayer na Dunaji prodajajo se po
380 gl., 400 gl., 450 gl., 500 gl., 550 gl., 600 gl.
in 650 gl.

Klavirji drugih firm po 280-350 gl.; pianini
drugih firm od 350-600 gl.

Dobijo se vedno v

A. Thierfelder-jevi

prodajalnici in posojilnici klavirjev na Dunaji, VII
Burggasse 71.

Vozilni listi

AMERIKO

Kralj. belgijski poštni parnik društva
„Red Star Linie“ iz Antwerpen-a

zaravnost v

New York & Philadelphia

priznan od visoke c. k. avstrij. vlade.

Pojasnila daje:

priznana zastopstvo

Ludwig Wielich

in Wien, V, Weyringergasse 17

ali
Josef Strasser

Speditionsbür. für die k. k. Oest. Staatsbahnen in
Innsbruck.